Adalah The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel
عدالة المركز القانوني لحقوق الأقلية العربية في اسرائيل
עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל(ע"ר)

27.10.2026

לכבוד,

כב' השופט נעם סולברג
יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-26
באמצעות דוא"ל: vadatb@knesset.gov.il

שלום רב,

<u>הנדון: הנדון: פגיעה בזכות ההצבעה של דיירי בית האבות בבית העמק – מניעת ליווי בידי מלווה לבחירת הבוחר וכפיית מזכיר ועדת הקלפי כמלווה – דרישה להתערבות דחופה</u>

הרינו לפנות אליכם בדחיפות בעקבות דיווח שהתקבל אצלנו בדבר פגיעה בזכות ההצבעה של דיירים בבית אבות בבית העמק, אשר נמנע מהם להצביע בליווי מלווה לבחירתם, והכל כמפורט להלן:

1. על פי הדיווח שהתקבל, בקלפי המוצבת בבית האבות 'אצולת בית העמק' בבית העמק, ועדת הקלפי **מסרבת לאפשר לאפוטרופוסים של דיירים להיכנס עמם כמלווים**, ומורה כי **מזכיר ועדת הקלפי הוא שילווה את הדיירים** בפעולת ההצבעה. בבית האבות מתגוררים דיירים ערבים מהיישובים הערביים הסמוכים, ובהם **לפחות 9 דיירים מכפר יסיף**, שחלקם אינם מסוגלים, מחמת מחלה או מום, לבצע את פעולות ההצבעה לבדם.

2. סעיף 75(ב) לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (להלן: **החוק**), קובע כי מי שמחמת מחלה או מום אינו מסוגל לבצע את הפעולות המעשיות בתא ההצבעה לבדו, **רשאי להביא עמו מלווה** שיסייע לו בפעולת ההצבעה, ובלבד שפרטי המלווה יירשמו בפרוטוקול ועדת הקלפי. לשון החוק ברורה: הבוחר הוא שמביא עמו את המלווה, והבחירה במלווה נתונה לו. החוק קובע שני סייגים בלבד: המלווה לא יהיה מנהל או עובד של בית אבות או מוסד אחר שבו שוהה הבוחר, ולא ילווה יותר משני בוחרים ביום הבחירות. אפוטרופוס שאינו עובד בית האבות, ואינו מלווה יותר משני בוחרים, עומד בתנאי החוק.

3. סעיף 75(ג) לחוק מסמיך את מזכיר ועדת הקלפי להכריע רק מקום שבו מתעורר ספק בדבר התקיימות התנאים שבסעיף 75(ב). אין בסעיף זה כל סמכות לוועדת הקלפי או למזכיר להחליף את המלווה שבחר הבוחר, ובוודאי שלא למנות את המזכיר עצמו כמלווה בעל כורחו של הבוחר.

4. החוק מכיר במקרה אחד בלבד שבו המלווה יהיה מזכיר ועדת הקלפי: סעיף 116יז1(ג)(2) לחוק, החל על הצבעה במוסד שהוכר בידי שר העבודה והרווחה כמוסד לאנשים המוגבלים בניידות. ואולם, סעיף 116יז1(ב) לחוק קובע במפורש כי "**סעיף זה לא יחול על בית אבות**". מכאן שאין כל מקור בדין לחייב את דיירי בית האבות להצביע בליווי מזכיר ועדת הקלפי.

5. יתרה מכך, גם בהוראות השעה שחלו על הצבעה בבתי אבות בבחירות לכנסות ה-24 וה-25 (סעיף 116יז4(ב) לחוק, בנוסחו דאז), קבע המחוקק כי "**הדייר רשאי לבחור את המלווה**" מקרב כמה חלופות,

P.O. Box 54 Haifa 3100001 Israel | Tel: (972)-4-950-1610 | Fax: (972)-4-950-3140
حيفا 3100001، ص.ب. 54 | هاتف 04-9501610 | فاكس 04-9503140
חיפה 3100001, ת.ד. 54 | טלפון 04-9501610 | פקס 04-9503140
Email: adalah@adalah.org www.adalah.org

ומזכיר ועדת הקלפי היה רק אחת מהן. כלומר, אף בנסיבות החריגות של מגפת הקורונה, הבחירה במלווה נותרה בידי הדייר, ומזכיר הקלפי לא נכפה עליו.

6. בבר"מ 09/3235 **מוראד עמאש נ' מנהל הבחירות למועצה המקומית ג'סר אלזרקא** (01.03.2011), עמד בית המשפט העליון בהרחבה על הזכות להסתייע במלווה בעת ההצבעה, והבהיר כי המחוקק לא הטיל על בוחר המבקש להסתייע במלווה חובה להציג אישור רפואי, תעודה או כל אסמכתא אחרת כתנאי למימוש זכותו. בית המשפט הוסיף כי ככל שהבוחר עומד על בקשתו, יש לאפשר לו להסתייע במלווה, ללא חקירה נוספת או פגיעה בצנעת הפרט, תוך רישום הפרטים הנדרשים בפרוטוקול (ראו פסקאות 31-30 לפסק דינו של השופט מלצר).

7. בענייננו, הפגיעה חמורה במיוחד. מדובר בדיירים מבוגרים, דוברי ערבית, הזקוקים לסיוע בפעולת ההצבעה. כפיית מלווה זר, שאינו מוכר להם ואינו בהכרח דובר את שפתם, במקום האפוטרופוס שהם סומכים עליו, פוגעת בכבודם, בחופש הבחירה שלהם ובחשאיות ההצבעה, שסעיף 75(א) לחוק מבקש להבטיח בקובעו כי ההצבעה תיעשה "בתא המסתיר את הבוחר מעיני זולתו". התנהלות זו עלולה להביא לכך שדיירים יוותרו על הצבעתם, ובכך תישלל מהם בפועל זכות הבחירה, המעוגנת בסעיפים 4 ו-5 לחוק-יסוד: הכנסת.

8. נוכח האמור, נבקשכם לפעול בדחיפות כדלקמן:

א. להנחות באופן מיידי את חברי ועדת הקלפי ואת מזכיר הקלפי בקלפי בבית האבות בבית העמק לאפשר לכל דייר הזקוק לכך להצביע בליווי מלווה לבחירתו, לרבות אפוטרופוסו, בכפוף לסייגים הקבועים בסעיף 75(ב) לחוק בלבד, ולחדול מחיוב הדיירים להצביע בליווי מזכיר ועדת הקלפי;

ב. להבטיח כי דיירים שנמנע מהם עד כה להצביע בליווי מלווה לבחירתם יוכלו לשוב ולהצביע, ובמידת הצורך להורות, מכוח סעיף 70א לחוק, על הוספת זמן להצבעה בקלפי;

ג. להנחות את ועדת הקלפי לרשום בפרוטוקול את פרטי המלווים, כנדרש בסעיף 75(ב) לחוק;

ד. להפיץ הנחיה מיידית לכלל ועדות הקלפי המוצבות בבתי אבות, המבהירה כי הבחירה במלווה נתונה לבוחר, וכי אין לחייב דיירים להצביע בליווי מזכיר ועדת הקלפי;

ה. לברר בדחיפות את נסיבות האירוע ולעדכננו בדבר הצעדים שננקטו.

9. נוכח העובדה שההצבעה מתקיימת בשעה זו, והחשש כי דיירים נוספים יימנעו מלהצביע, נבקש את התערבותכם המיידית ואת עדכוננו בדבר הפעולות שננקטו.

בכבוד רב,

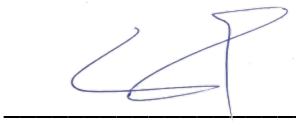

לובנא תומא, עו"ד

העתק:

מנהל/ת הבחירות הארצי/ת, ועדת הבחירות המרכזית
יושב ראש ועדות הבחירות האזוריות - עכו, בדוא"ל: V06@cec.gov.il
יושב ראש ועדות הבחירות האזוריות - צפון, בדוא"ל: V19@cec.gov.il